

fennmaradása szempontjából azonban ez volt az első szükséges lépés.

Október 5-én tapasztaltuk, hogy valaki elvágta a kötelet, kidobálta a köveket és elkezdte bevonszolni a roncsot a meder felé. A maradványokat a Baráti kör segítségével még aznap kiemeltük, ideiglenesen a szobi Tüzép-telepen helyeztük el, ahol őrizték. Másnap a „Dajcs” nevű, Szob melletti bányatóhoz vittük, ahol egy sík, kellően mély, a parttól nem távol eső részt kiválasztva elsüllyesztettük. Amíg a konzerválás feltételei megteremtődnek, ezen a helyen biztonságban van a hajó.

TÓTH JÁNOS ATTILA

297. Lickóvadamos, Kislickői-dűlő
(KÖH 37908)

(Zala megye) Ő

A Nagylengyel V–VI. blokk EOR művelés területét érintően (Ormándlak, Pálfiszeg, Gombosszeg, Lickóvadamos, Petrikeresztúr) a Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága örökségvédelmi hatástanulmányt készített, melynek részeként terepbejárást végeztünk. A beruházást hozzávetőleg 4,5 km átmérőjű körben, összesen 14 km hosszan tervezik. A közel kéttucat kút az É–D-i irányú Gellénházi- és Cserta-patak közé, lényegében a Nagylengyeli-patak két oldalára esik, Ormándlak belterületére és a szomszédos falvak határába.

A 2009 májusában elvégzett terepbejárásunk a tervezett nyomvonalon a részleges beépítettség és a növénytakaró miatt nem lehetett teljes. A korábbi kutatások és az adattári adatok alapján a területen nyilvántartott 7, többségében É–D-i hossz tengelyű, hét különböző korszakba tartozó régészeti lelőhely közül három tudtunk leletanyagot gyűjteni, köztük a Kislickői-dűlőn, melynek kiterjedését is sikerült korrigálnunk.

Munkatárs: Császár Renáta, Simmer Livia.

STRAUB PÉTER

298. Lövő, Várhely
(KÖH 46979)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, Kö

A Lövő határában tervezett szélerőműpark építése miatt szükségessé vált terepbejárást 2009. május 4–5-én végeztük. A teljes mértékben mezőgazdaságilag művelt területen, a már ismert régészeti lelőhelyen őskori és középkori töredékeket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Hetesi Szilvia, Koller Melinda régész, Hrivnák Péter Pál régésztechnikus.

FEKETE CSANÁD

299. Ludányhalászi, Söderbánya
(KÖH 32128)

(Nógrád megye) B, Szk

2009. április 16. és május 15. között az Nemzeti Kulturális Alap támogatásával feltárást végeztünk a település

határában található sóderbánya területén. A szelvény igazodott a 2006-ban és 2007-ben folyt kutatás szelvényeihez. A mintegy 1200 m²-nyi területen újabb késő bronzkori és szkíta településobjektumokat tártunk fel. Ezzel a három ásatási szezonban feltárt terület nagysága eléri a 6500 m²-t.

A késő bronzkori objektumok közül több gödör, igen gazdag leletanyaggal. Kiemelt fontosságú darabjai között kell megemlítenünk több bronzból készült szakállas nyílhegyet, agyag kocsikerékmodellt, valamint egy díszített ember alakú idolt.

A szkíta telep jelenségei a korábbi években feltárt objektumokhoz hasonlóak. A házak egy része földbe mélyített ovális vagy kerek alaprajzú, ezekben tapasztott agyagpadlót egy esetben sem találtunk. Néhány házban a tető szerkezetét tartó oszlopok nyomait sem tudtuk megfigyelni. Egy sekélyebb ovális alaprajzú ház omladékát is feltártuk, az omladék között több kisebb, egybefüggő tapasztást dokumentáltunk. A település másik jellemző háztípusa a 2 sorban 3-3 cölöpön álló épület. A két eltérő háztípus egyikében sem találtunk tűzhelyre utaló nyomokat. A három ásatási idényben összesen 10 ház maradványait és gazdag leletanyagát dokumentáltuk, ezzel vidékünkön ez tekinthető a legnagyobb hasonló korú, (részben) feltárt településnek.

A szkíta leletanyag jellemzően kézzel formált kerámiából áll, az állatcsontok a savanyú kémhatású talaj miatt nagyon rossz megtartásúak. A kisleletek közül érdemes megemlítenünk több jó állapotban megmaradt vaskést, orsógombot, valamint egy szűrőedény töredékeit.

Munkatárs: Veres Péter Gábor technikus.

GUBA SZILVIA

300. Lukácsháza, Gyalogúti-dűlő
(KÖH 42097)

(Vas megye) U, R, B, V, LT, A, Á

2009. szeptember 21. és október 22. között megelőző feltárást végeztünk a tervezett árvízcsúcs-csökkentő tározó területére eső lelőhelyen, a 077. hrsz. telken. A lehumuszolt terület 18 523 m² volt.

A feltárássra kijelölt terület a település belterületének É-i részénél helyezkedett el. A 87. sz., Kőszeg-felé vezető műút és a Gyöngyös patak által határolt területen, egy É–D-i irányú, a környezetéből néhány méterrel kiemelkedő teraszon. A feltárási terület a majdani töltés (gát) teljes szélességét felölelve, mintegy 350 m hosszan elnyúló terület volt. 2008 októberében a Basticz Zoltán által vezetett próbafeltárást során őskori és Árpád-kori telepjelenségek kerültek elő.

Feltárássunk során 182 stratigráfiai számot osztottunk ki, melyek 144 objektumot alkottak. A felület É-i felén régészeti jelenségeket nehezen lehetett megfigyelni, a kézi nyelés során szórványosan őskori jellegű kerámiadarabok kerültek elő. A terület egy szárazabb, megtelepedésre alkalmas periódusának emléke lehet egy

vízvezető árok és négy gödör. D-i irányba, a magasabb térszín felé haladva az objektumok száma és sűrűsége is nőtt, a szürke talajt fokozatosan felváltotta a döntően sárga, néhol vörös színű, helyenként sóderlencsés erdőtalaj. Ezen a részen is kizárólag települési objektumok kerültek elő, legnagyobb számban cölöplyukak, különböző gödrök, két, a területet teljes szélességében K–Ny-i irányban átszelő, egymással párhuzamosan futó vízvezető árok, továbbá kemencék és füstölők. Utóbbiak közül a legfontosabb egy Árpád-kori mészegető kemencepár. Kiemelkedik egy Árpád-kori hulladék-gödör, melyből a nagyobb mennyiségű kerámia mellett sarkantyú, vaskés, vasár (?) és vascsatok kerültek elő. A további objektumok a korai és a késő neolitikum (DVK, Lengyel), a késő bronzkor-kora vaskor (urnamezős), a java vaskor (LT C–D), az avar kor és az Árpád-kor időszakára keltezhetők.

A feltárt objektumok a terület D-i részén mutattak sűrűsödést. A lelőhely DK-i irányban, a domb magasabb fekvő részei felé, a 87. sz. főút irányába folytatódik.

A leletanyag a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat szombathelyi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Savaria Múzeumba kerül végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Bótsch Enikő, Halász Ferenc, Beck Tamás és Radics András régésztechnikusok, Ilon Gergely betanított terepi asszisztens. A geodéziai felmérést a KÖSZ Szombathelyi Geodéziai Csoport munkatársai végezték, Eke István vezetésével.

HORVÁTH CIPRIÁN

301. Maglód határa

(Pest megye) Ő, Sza, Á, Kö

A 31. sz. főút Pest megyei szakaszának (25+452–34+740 km-szelvény) szélesítését és burkolat-megerősítését megelőzően 2009. augusztus 10–11-én terepbejárást végeztünk. A nyomvonalat két nyilvántartott lelőhely érinti, a terepbejárást során további egy új lelőhelyet találtunk.

Kovács-dűlő (KÖH 53343): Bár távolabb található a nyomvonalától, de pontosítottuk a kiterjedését, mely ÉNy-i irányba még folytatódik és az Árpád-kori kerámia-töredékek mellett nagy mennyiségű őskori és szarmata cserepeket is gyűjtöttünk.

Tűzberek-puszta (KÖH 71855): Az új lelőhelyet Maglód K-i határában, a Nyomásfokozó állomás környékén azonosítottuk, ahol a szántásban nagy mennyiségű szarmata és középkori kerámiát találtunk. A lelőhely feltételezhetően DK felé továbbterjed, de ezen a területen a sűrű napraforgóvetés miatt nem tudtunk kutatni.

REMÉNYI LÁSZLÓ

302. Magy, Kauzsay-tanya

(KÖH 34853)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Szk, Á

A lelőhely az M3 autópálya Nyíregyháza–Vásárosnamény szakaszán, a Kauzsay-tanya településtől É-ra

helyezkedik el, egy K–Ny-i irányú kisebb dombháton. 2009-ben a mintegy 18 000 m²-nyi szondázott és megnyitott területen közel 450 jelenséget azonosítottunk és tártunk fel, melyek kizárólag a lelőhely középső felület-szakaszán kerültek elő. Szórványos bronzkori és szkíta kori jelenségek mellett egy klasszikus Árpád-kori településrészlet került elő. A feltárt településrészleten többek között 20 félig földbe mélyített lakóépületet, két kutat, számos gödröt, vermet tártunk fel. A lakóházak többsége a rövidebb oldalak közepére ásott ágasfás-szelemenetes tetőszerkezetű, a sarkukban épített agyagkemencékkel. Lépcsős vagy meneteles bejáratuk többnyire a kemencével szemben került elő. A házak egy része a szelemen-tartó ágasfák hiánya alapján feltehetően boronafalú lehetett. Az épületek egy része leégett, ami – a terület több szakaszán, a házak között előkerült égési-pusztulási rétegek alapján – külső támadás eredménye lehetett. Ehhez a külső támadáshoz köthető egy már korábban felhagyott lakóházba másodlagosan eltemetett gyermek melléklet nélküli K–Ny-i tájolású sírja is. Érdekességet jelent a gazdasági jellegű konstrukciók (árkok, karámok, istállók, külső kemencék) hiánya. A pusztulás után a falu nem települt újjá.

Az előkerült leletanyag döntő többsége kerámia, ill. állatcsont, de számottevő a fémanyag is. Ezek többnyire használati tárgyak (háztartási és mezőgazdasági eszközök), de mindezek mellett jelentős az előkerült sarkantyúk, nyílhegyek és ékszerek (elsősorban S-végű hajkarikák) száma is. A leletek alapján a 12–13. századra keltezhető település az okleveles anyagban Ómaggyal azonosítható.

KISS CSABA KÁLMÁN

303. Magyarbánhegyes, Hosszú-dűlő

(KÖH 71847)

(Békés megye) Sza, Á

A Magyarbánhegyes-Dél-1 jelű mélyfúrás helyén, a 064/48 hrsz. ingatlanon 2009. október 18-diki helyszíni szemlén Magyarbánhegyes belterületétől DNy-ra, a szélső utca vonalától közel 600 m-re, szinte egyenletesen lapos területen szarmata kori és nagyobb arányban Árpád-kori leletanyag fordult elő. A lelőhely teljes kiterjedése egyelőre bizonytalan.

SZATMÁRI IMRE

304. Magyarbánhegyes, Iskola-dűlő

(KÖH 1443)

(Békés megye) Kk

2009. október 28-án Magyarbánhegyes külterületén végeztünk terepbejárást a szennyvízhálózat kiépítésével kapcsolatban. A nyomvonal belterületen az utcahálózatot követte, míg külterületen egy rövidebb szakasz húzódott a tervezett tisztítótelepig.

Munkánk eredményeképpen sikerült azonosítani a korábbról is ismert Iskola-dűlő lelőhelyet, melyről